

StOKpaardje

Donateursblad van Stichting 't Oude Kinderboek
jaargang 3, nummer 2, 2007
verschijnt 4x per jaar

Colofon

Stichting 't Oude
Kinderboek
Laarstraat 31
7201 CB Zutphen
0575-545117
oudekinderboek@hetnet.nl
di t/m vrij 13.00-17.00
www.stichtingtoudekinderboek.nl
issn 1873-9474

Redactie

Janneke van der Veer
Lot van den Akker
Pien Pon
Reint Jan Terbijhe

Comité van Aanbeveling

Jos Brink
Bennie Jolink
Nannie Kuiper
Marieke Schriks
Jan Terlouw

Wordt u donateur?

Dan krijgt u:

- *ontvangstbevestiging
- *donateursblad
- *gratis kopersservice
- *eindejaarsattentie

Doelstelling:

Het verzamelen, bewaren
en ter inzage geven van in
principe niet recent
verschenen kinder- en
jeugdliteratuur, in het
bijzonder uit het
Nederlandse taalgebied.

VAN HET BESTUUR

30 augustus is het zover! In de Burgerzaal van de gemeente Zutphen presenteert StOK in samenwerking met uitgeverij Terra-Lannoo het boek *Van Arendsoog en Joop ter Heul*. U ontvangt nog een aparte uitnodiging om deze feestelijke middag met ons mee te maken. Zie ook verder in het StOKpaardje.

De afgelopen tijd heeft het bestuur veel tijd en aandacht besteed aan het vervolmaken van het werk- en beleidsplan. Op basis van dat plan willen we de komende jaren ons kinderboekkleenmuseum gaan uitbreiden.

Binnen de medewerkersgroep heeft een verandering plaatsgevonden. De interne coördinatie was de afgelopen jaren in handen van Paula Bömer, die daarnaast uitvoerende werkzaamheden verrichtte. Alles bij elkaar was dat een grote klus. Zo was zij betrokken bij het vormgeven van de nieuwe instelling StOK, het opstellen van werkprocedures, het verder opzetten van de computerbestanden en het opstellen van lijsten ten behoeve van *Van Arendsoog en Joop ter Heul*. Een poosje geleden heeft Paula aangegeven dat zij de coördinerende taken zou willen afstoten. Het bestuur is daarom bijzonder blij dat Ria Lammers, een van onze medewerkers, per 1 mei j.l. deze taken heeft willen overnemen. Ria komt uit het bibliotheekwezen en wil haar ervaring graag inbrengen. Paula blijft als medewerker en als extra invoerder van boeken bij StOK betrokken. Het bestuur en de medewerkers hebben hun grote waardering voor haar enorme inzet en de plezierige wijze waarop zij leiding gaf door middel van een bloemetje aan haar laten merken.

Reint Jan Terbijhe, voorzitter StOK.

NOSTALGIE SNUIVEN IN ZUTPHEN

Als donateur bent u helemaal bekend met StOK in de Laarstraat. Een bezoek aan het kinderboekenleenmuseum heeft vrijwel steeds een nostalgische achtergrond. Onze medewerkers luisteren met veel plezier en herkenning naar de vele verhalen en leuke jeugdherinneringen van de bezoekers.

Daarnaast bent u misschien bekend met het unieke centrum van Zutphen met zijn mooie hofjes, oude panden en gezellige winkels. Maar er is meer dat Zutphen aantrekkelijk maakt voor een leuk dagje uit met vrienden en/of familie.

In samenwerking met het Grafisch Museum in Zutphen hebben wij een arrangement samengesteld dat aan zo'n dag een interessante invulling kan geven. Deze dag start in het kinderboekenleenmuseum met een kopje koffie en een achtergrondpraatje over de bibliotheek en de unieke collectie. Natuurlijk is er alle gelegenheid om vragen te stellen en rustig rond te kijken tussen alle mooie boeken. Vervolgens gaat u naar De Pelikaan (bekend om de beste koffie van Nederland!) voor een originele High Tea. In De Pelikaan zijn ook veel leuke en lekkere dingen te koop op het gebied van thee en koffie. Als alternatief kan een lunch genoten worden in restaurant De Klok. 's Middags wordt u verwacht in het Grafisch Museum, waar een rondleiding verzorgd wordt. Hier hoort u bij aankomst de machines al draaien. U krijgt een beeld van het oude grafische ambacht. Ook kunt u de afdeling handboekbinden bezichtigen. Na deze bezoeken kunt u de dag afsluiten met een wandeling door de historische binnenstad en snuffelen in de vele winkels die u daar vindt. Voor de liefhebbers zijn er in overleg nog andere mogelijkheden, zoals een bezoek aan de Stadsbrouwerij en een tocht per fluisterboot.

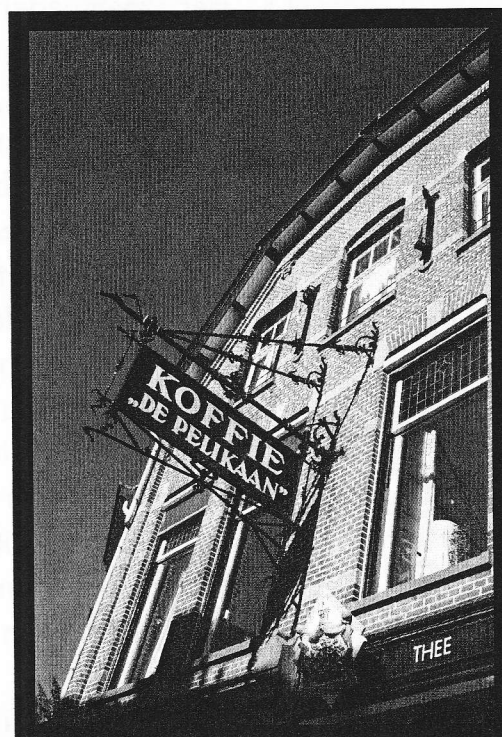
Het basisarrangement kost € 23.50 p.p. bij deelname van 15 personen. Voor overleg over andere mogelijkheden kunt u natuurlijk altijd contact opnemen.

Informatie:

Frans Tops

Tel. 0575 516759

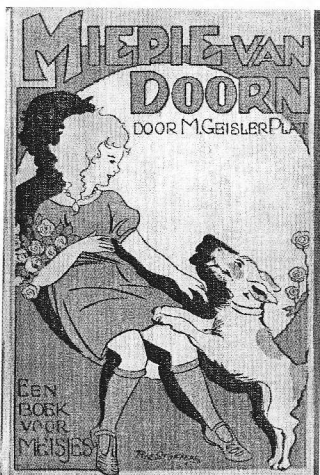
e-mail franshenk@hetnet.nl

BOEKVERGELIJKING DOOR LOT VAN DEN AKKER

(vervolg StOKpaardje 3.1.)

Terwijl het in het vorige Stokpaardje ging om beredeneerbare veranderingen van titels, wil ik in dit nummer een aantal onverklaarbare zaken op het gebied van titelverandering aan de orde stellen. Neem bijvoorbeeld van Sini Greub-Roldanus het boek *De manke grapjas*, een pakkende titel en illustraties in kleur van B. Midderigh-Bokhorst, uitgegeven door G.B. van Goor Zonen. Bij de tweede druk heet het boek, nog herkenbaar maar toch wat minder intrigerend, *De Grapjas*, met een omslagtekening van Hans Borrebach en dezelfde kleurenillustraties van B.M.B. (zoals deze illustratrice haar werk altijd signeert). Hans Borrebach was natuurlijk wel erg in de mode! Bij de derde druk heet het boek opeens *Henriëtte J.M.C* en is het omslag van B.M.B. wel mooi passend in de etalage 'Romantiek' maar eigenlijk nietszeggend. De kleurenillustraties zijn nu vervangen door hier en daar een zwart-wit tekeningetje van dezelfde illustratrice. Ik kan het niet laten daarbij te denken dat het om een bezuiniging gaat.

Een ander verbazingwekkend voorbeeld is het boek *Een Russisch meisje in Holland* door Cl.M.H. Bauer, dat op de titelpagina *Zangvogeltje* blijkt te heten. Beide titels zijn informatief. Kon de uitgever niet kiezen, werd het samen te lang of is het gewoon een vergissing? Dat laatste kan zeker het geval zijn. Dat zie je bijvoorbeeld bij het boekje *De Schipbreukeling*. Op de omslag staat als auteursnaam P. Tesselhof, terwijl de titelpagina M. Geisler-Plat vermeldt. De laatste schrijfster (of is het de uitgever die onbekend wenst te blijven?) zorgt voor nog meer verrassingen: het boek *Miepie van Doorn* is tegelijkertijd uitgegeven onder de titel *De drie gezellen*, allebei met een bandomslag getekend door Rie Stoffers, alsof het twee opeenvolgende deeltjes zijn. Je zou bijna denken dat per ongeluk het verkeerde boek in de omslag is gezet, ware het niet dat in het eerste boek serienr. 200 en in het tweede serienr. 201 staat. Later is het boek nog eens uitgegeven onder de titel *Miepsie en haar vriendinnen*, serienr. 431, terwijl de hoofdpersoon nog steeds Miepie heet. De omslag is nu vervangen door een tekening van Ernst Sluyter (duidelijk geen familie van Jan Sluyters), verder is het precies hetzelfde boek! Veel van deze onverklaarbare zaken zijn bij het opschonen van het boekenbestand in de computer ontdekt door Liesbeth Straub.

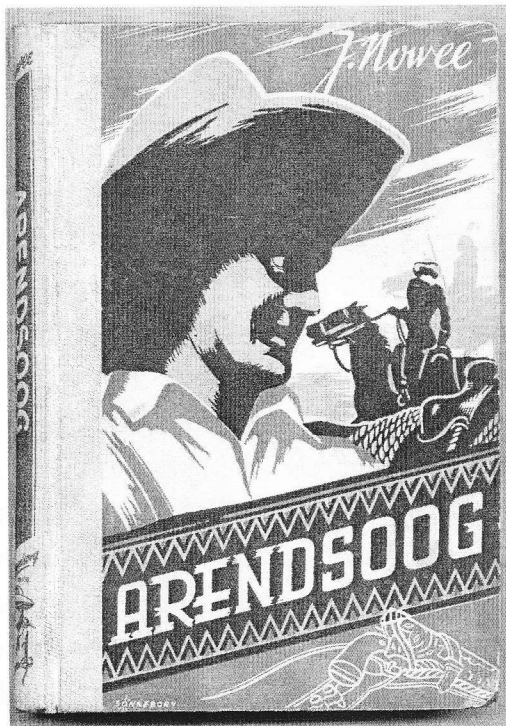
VAN ARENDSOOG EN JOOP TER HEUL

Op 30 augustus a.s. vindt om 16.00 uur in de Burgerzaal te Zutphen de feestelijke presentatie plaats van *Van Arendsoog en Joop ter Heul*, dat uitgegeven wordt door Terra Lannoo te Arnhem. Het boek is in nauwe samenwerking met Stichting 't Oude Kinderboek tot stand gekomen.

In *Van Arendsoog en Joop ter Heul*, geschreven door Janneke van der Veer (bestuurslid StOK), passeren aan de hand van vijftenzestig thema's vele populaire kinderboeken uit de periode 1900-1970 de revue. Ruim 450 'toppers van toen' zijn, voorzien van een toelichting, in kleur afgebeeld. Daarnaast wordt een groot aantal andere titels genoemd. Alle kans dus dat u uw lievelingsboeken van vroeger tegenkomt.

Vrijwel alle afgebeelde boeken zijn afkomstig uit de collectie van Stichting 't Oude Kinderboek. De medewerkers van de stichting hebben zich vanaf het begin ten volle ingezet bij de werkzaamheden die de stichting op zich had genomen. Nadat in gezamenlijk overleg de thema's waren vastgesteld, hebben zij zich met enthousiasme en deskundigheid gestort op de selectie van de boeken.

Het eerste exemplaar van het boek wordt op 30 augustus op ludieke wijze overhandigd aan Jan Terlouw, kinderboekenschrijver en lid van het Comité van Aanbeveling van StOK. Donateurs en relaties van StOK zullen te zijner tijd een uitnodiging ontvangen voor deze bijzondere bijeenkomst.

Van Arendsoog en Joop ter Heul kost € 24,95 en is vanaf 30 augustus te koop in de boekhandel en bij StOK.

Vanaf 1 juni kan een door Janneke van der Veer gesigneerd exemplaar gereserveerd worden bij StOK (Tel. (0575) 545117, oudekinderboek@hetnet.nl).

ZOEK HET BOEK

Weet u uit welk boek het onderstaande fragment komt? Degenen die het antwoord weten, maken kans op een boek naar keuze uit het verkoopassortiment.

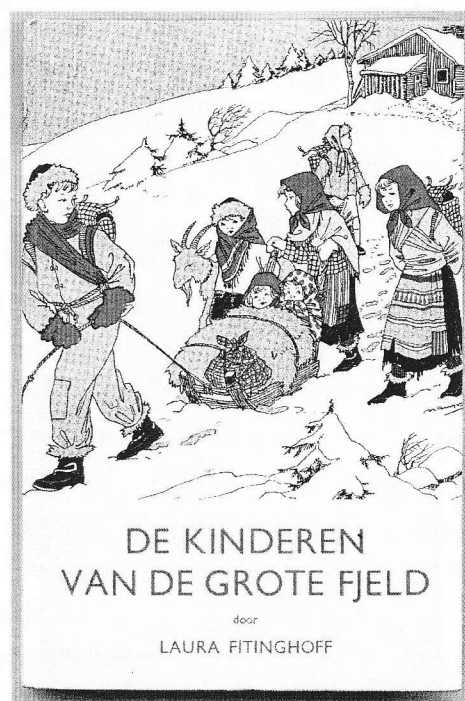
Eindelijk klaart de morgen. Men tracht met de moede ogen de ochtendnevel te doorboren, die over het water hangt. Nergens land te zien.... Ook de sloep is uit het gezicht verdwenen. Grienend laten de omes de riemen zinken. Nu eerst voelen allen hoe afgemat ze zijn. Als de zon opgaat, is er geen een meer wakker. Stuurloos dobbert de jol op de stille golfslag. Een heerlijk blauw uitspansel welft zich boven de onafzienbare watermassa. In de middag ontwaken enkelen. De slaap heeft verkwikking geschonken; de kerels voelen hun hoop weer opleven: de schipper is aan boord en zal wel goede raad geven. Fluisterend, als waren ze in de stilte rondom voor hun eigen stemmen bang, bespreken ze de ondergang van hun prachtige schuit en het verlies van al hun schatten. De een had nog vijf vette ganzen gehad: die dobberden nou stellig ook ergens rond! De ander had zijn verloren, z'n puike, fijne messie, dat ie verleden Zaterdag nog zo lekker had aangezet. Zou je niet spinnijdig worden op die beroerde botteliersmaat met z'n kaarsje?

De oplossing kunt u sturen naar Stichting 't Oude Kinderboek met vermelding van uw naam en adres, of afgeven op Laarstraat 31, 7201 CB in Zutphen.

HET BOEK GEVONDEN

Het fragment van de vorige keer kwam uit *De kinderen van de grote fjeld* van Laura Fitinghoff, hoofdstuk III 'De brilleman'. Het is herkend door mevrouw Wildervank uit Eefde. Zij schreef: 'Ik was ontroerd door de moed en warmte die het boek uitstraalt.'

Gefeliciteerd! U mag een boek uit de verkoopkast komen uitzoeken.

RECENTE SCHENKINGEN

Joh. H. Been (Hendrik Eben), *Uit de gedenkschriften van een schooljongen*. Alkmaar, P. Kluitman, 1906.

Pieter Jacob van Beest, *Wondersprookjes*. Amsterdam, Kris Kras Uitgeversmaatschappij NV, 1964.

Johanna Madsen, *Flory. Een vertelling voor jonge meisjes*. Amsterdam, Cohen Zonen, 1903.

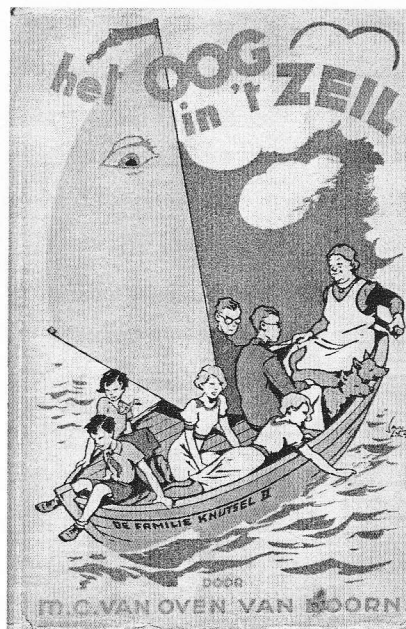
Jo Manders, *Flirt-studentje*. Leiden, A.W. Sijthoff's uitgeversmaatschappij, 1923.

M.C. van Oven- van Doorn, *Het oog in 't zeil*. Den Haag, G.B. van Goor Zonen's U.M., [1938]. (De familie Knutsel, dl. 2)

BOEKBESPREKING DOOR JANNEKE VAN DER VEER

M.C. van Oven-van Doorn, *Het oog in 't zeil*. Met illustraties van Jan Lutz, Den Haag, G.B. van Goor Zonen's U.M. N.V., 1938.

In 1936 verscheen van M.C. van Oven-van Doorn (1885-1957) het boek *De familie Knutsel*. Een recensent schrijft hierover: 'Voor jonge kinderen is dit alleraardigste boek bestemd, waarin in romanvorm een

aantal knutselwerkjes worden opgediend. We leven de wederwaardigheden mee van de familie Knutsel, die uit een onnoemelijk aantal tweelingen en de oude gediensstige Linia bestaat. Daar Mevr. van Oven-van Doorn bovendien uitstekend schrijven kan, is het verhaal op zichzelf voortdurend boeiende lectuur, terwijl de z.g. "werkjes" oorspronkelijk zijn, wat lang niet van alle knutselboeken gezegd kan worden.' Een vergelijkbare bespreking zou gewijd kunnen worden aan het tweede deel over de familie Knutsel, getiteld *Het oog in 't zeil*, dat twee jaar later verscheen. Vader en moeder Knutsel verblijven een poos in het buitenland. 'Zij zwerven rond, ergens in het verre Zuiden, want in Nederland is het, vooral 's winters, naar hun smaak te koud en te nat.' De drie ('een onnoemelijk aantal', waarvan de recensent spreekt, is wat overdreven) tweelingen - de elfjarige Piek en Riek, de zeventienjarige Arabella en Antonella en de twintigjarige studenten Leonardinus en Laurentius - zijn thuis in Amsterdam, samen met de 'oude getrouwe dienstbode' Sinia (geen Linia) en de twee honden Kastor en Pollux. Vader en moeder hebben diverse ooms en tantes gevraagd 'om zo vriendelijk te willen zijn, een oogje in 't zeil te houden'. De kinderen vinden de

bezoeken van de ooms en tantes, vaak op ongelegen momenten, niet altijd geslaagd. Bijvoorbeeld het bezoek van oom Laurens, die alleen belangstelling *lijkt* te hebben voor Kastor en Pollux - door hem 'mijn dierbare lievelingen' genoemd - maar van wie de kinderen heel goed weten dat hij 'vanwege 't oog in 't zeil' komt. Het ergst vinden ze dat oom Laurens een manie heeft voor natuurkundige proeven in de huiskamer. En inderdaad, oom probeert enkele van z'n proeven uit, wat tot ravage en wateroverlast leidt, tot groot ongenoegen van Sinia.

Na elk hoofdstuk worden de knutselwerkjes en andere 'doe-dingen' beschreven die in het verhaal aan de orde zijn gekomen, zoals het maken van een zakspeldenkussentje en het organiseren van een 'ontwerp-tegelvloerwedstrijd'. Het boek eindigt met de vrolijke thuiskomst van vader en moeder Knutsel. Prompt wordt er dan een taart op tafel gezet, waarvan natuurlijk ook het recept wordt gegeven.

M.C. van Oven-van Doorn publiceerde in diverse tijdschriften korte verhalen en versjes. Daarnaast schreef zij boeken voor kinderen van verschillende leeftijden. Veel van haar boeken zijn zowel voor jongens als voor meisjes geschikt. Zij geloofde niet in aparte werelden voor jongens en meisjes. Het idee van lees-knutselboeken ligt eveneens ten grondslag aan het kabouterspeelboek *Sven's avonturen in het verre Noorden* (1928), waarin ook kleurplaten zijn opgenomen, en aan *Allermerkwaardigste avonturen van de aardige aapjes van Admiraal Adrianus Apekolio* (1935), waarin in ieder van de 26 hoofdstukken van A tot Z zoveel mogelijk woorden met dezelfde letter beginnen. Kinderen worden hiermee gestimuleerd hetzelfde te doen in door hen verzonden verhalen. Vermeldenswaard zijn verder *Ons*

Rijmboek (1939), waarin rijmwoorden moeten worden ingevuld, en de bundel toneelstukjes *Vrolijk Plankenland* (1940).

DONATEURSGESCHENKEN

Een schitterende foto van de kop van H.C. Andersen, zoals deze verwerkt is in putdeksels in Kopenhagen, was het donateursgeschenk in 2005. In 2006 werd een foto van Heidi's grootvader, genomen in het Heidi-museum te Maienfeld, onder de donateurs verspreid.

De artisticeit van de foto's en de zorgvuldige uitvoering is dermate groot dat StOK al diverse waarderende reacties heeft ontvangen van donateurs. Naast waardering maken enkele donateurs echter ook hun zorgen kenbaar. Deze zorgen komen voort uit de gedachte dat de kosten van het donateursgeschenk niet in verhouding staan met de donateursbijdrage van minimaal € 20,- per jaar. Ik kan hen echter geruststellen. De foto's worden gemaakt door Geert de Groot, professioneel fotograaf in Almen, Galerie "De blauwe deur". Geert de Groot brengt daarbij slechts materiaalkosten in rekening bij StOK. Wij zijn hem daarvoor bijzonder erkentelijk.

De persoonlijke benadering van bezoekers en leners van het kinderboekenleenmuseum staat bij medewerkers en bestuur hoog in het vaandel. Dat geldt ook voor de aandacht voor onze donateurs. Een ontvangstbevestiging van hun bijdragen en een jaarlijkse attentie vinden wij passend in deze benadering.

Reint Jan Terbijhe, voorzitter StOK

Samenstelling Bestuur

Art 4 lid 1 van de akte van oprichting van StOK vermeldt dat het bestuur het aantal bestuursleden mag vaststellen, met een minimum van drie leden. Op dit moment zijn er vijf bestuursleden, van wie één uit de geleding medewerkers. Volgens Art 4 lid 3 worden de bestuursleden voor een periode van vier jaar aangesteld en zijn zij tweemaal herkiesbaar.

Ter wille van de continuïteit is het zinvol om per twee jaar een deel van het bestuur te (her)benoemen. De voorzitter en secretaris stellen dit jaar hun functie vacant en stellen zich herkiesbaar. Mochten donateurs, medewerkers of leners mensen willen voordragen dan ontvangen wij graag hun schriftelijke reactie voor 1 september 2007 op het adres van StOK.

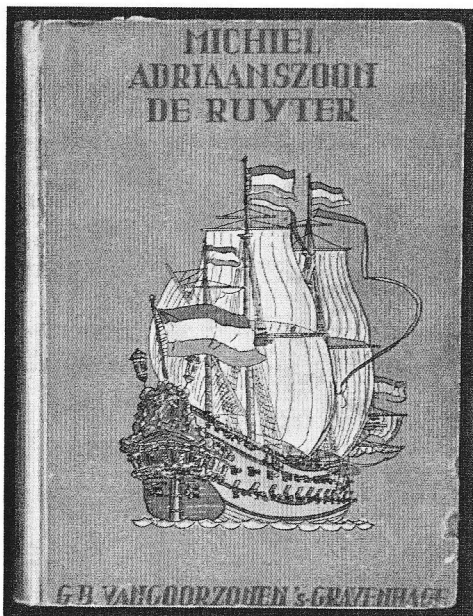
Verder zoeken wij voor de kascommissie iemand die samen met een van de huidige leden in januari 2008 de penningmeester wil bezoeken voor het doornemen van de financiële stukken. Aanmelding kan op dezelfde wijze.

Reint Jan Terbijhe, voorzitter StOK

16000ste BOEK !

Op 7 mei j.l. is het 16.000ste boek ingevoerd door medewerker Frans Tops.

Het betreft P. de Zeeuw J.Gzn, *Michiel Adriaansz. De Ruyter, de schrik des groten oceaans. 's Gravenhage, Van Goor, z.j.*

Van Someren
en
Ten Bosch
Zutphen
Boekverkopers sinds 1844

Turfstraat 19
7201 KE Zutphen
Tel. (0575) 51 35 12
Fax (0575) 51 02 26
somerentbosch@planet.nl